

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο ΕΝΑΣ χρόνος περιουλοῦς, αὐτοσυγκέντρωσης, ξανατάμωσις καλλιῶν καὶ νῦν αἰῶν τοῦ «Νουμά», κλείνει μὲ τὸ σημερινὸν ἀλλο Τὰ Περιεχόμενα μιᾶς ἐπιλογῆς ἀπὸ κάθε δικῆς μας ἀπελογοῦς. Τὸ περιοδικὸ τῆς ζωντανίας καὶ τῆς ἀλήθειας—ποῦ δὲν ζερωμάσῃ ποτὲ τὰ λόγια του—ἔφτασε, ἀναμεσα σὲ τούτους κλυδωνισμοὺς, στὴν ἀφόρητη οἰκονομικὴ κρίση ποῦ δέρνει τὸν τόπο καὶ ποῦ τὸ φιλολογικὸ ἔντυπο δέχεται τὸ δυνατώτερον ἀντίχτυπο, ἔφτασε σὺν κλοταξίδῳ καράβι σὺν πῶ ἐπιδοφόρῳ ἄραγμα του. Τεχνικὴς δυσκολίες καὶ ἄλλοι λόγοι, ποῦ δὲν εἶναι ἡ θέση τους ἐδῶ νὰ τους ἀναφέρουμε, μᾶς ἀναγκάσανε νὰ κλείσουμε τὸν τόμο ἀντὶ γιὰ τὸ Σεπτέμβριον τοῦ 1930, ποῦ κανονικῶς ἔπρεπε νὰ κλείσει (ἀφοῦ τὸ πρῶτο φύλλο εἶχε κυκλοφορήσει τὸν ὄμβριον τοῦ 1929), νὰ τόνε κλείσουμε τὸ Δίβριον τοῦ 1930. Ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ αὐτὴ δὲ ζημιώθηκε κανένας, δώδεκα τεύχη ποῦ εἶτανε νὰ δώσουμε μέσα στὸν Κ.Ε. τόμο τα δώσαμε ὅλα, ἀδιάφορα ἂν σὲ μακρύτερο κάπως διάστημα, ἐνῶ ὁ «Νουμάς» κέρδισε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά γιὰτὶ εἶσι ὁ χρόνος του θ' ἀρχίζει κανονικῶς μὲ τὸν ἡμερολογιακὸ χρόνον ἀπὸ τὸ Γενάρη καὶ δὲ θὰ χάνει τὸ μπουσούλα σὲ ἀπελογοῦς ὁ συνδρομητής. Ὅπως ἴσως εὐχαριστοῦμε ἀπὸ τὴ στήλη αὐτὴ ὅσους μᾶς βοηθήσανε μὲ τὴν ἡθικὴ καὶ ὄλικὴ συνδρομὴ τους στὸ ξανάνοισμα τοῦ «Νουμά», στὸ ξαναφανέρωμα, ὅπως μᾶς ἔγραψε ὁ κ. Clément, στὴ σκηνὴ τῆς μόνης ρωμαλέας καὶ ἀγνῆς στα καθέκαστα Τέχνης. Τὸ φύλλο θὰ βγαίνει κανονικῶς ἀπὸ δῶ κ' ἐμπρὸς μέσα στὸ πρῶτο δεκάημερον κάθε μῆνα.

ΑΠΟ τὸ ἐρχόμενο φύλλο ἀρχίζουμε, μὲ τὴν ἔγκρισιν τῆς κ. Ψυχάρη, τὴ δημοσίευσιν μιᾶς ἀνεκδοτῆς ἀριστοτεχνικῆς μελέτης τοῦ μεγάλου μας Ἀρχηγοῦ, τοῦ Ψυχάρη. Τίτλος τῆς «Γλῶσσα καὶ Λαός». Σελίδες ὀλοζώντανες, γεμάτες φωτεινὸν νοῦ, παραδειγματὰ χερσιπαστὰ, τινάγματα καὶ ζετινάγματα Χατζηδόκηδων καὶ μιχτῶν,—ὁ Ψυχάρης ὀλάκερος, ἀνασκουπωμένους γιὰ «δὲξά καὶ γροθιές», οἰκοδόμος καὶ γκρεμιστής, ποῦ ἐρχεται θαρρεῖς καὶ ἀπὸ τὸν τάφο νὰ μᾶς συνεισεί, νὰ μᾶς ζωντανέψει, νὰ μᾶς ξαναφέρει στὸν ἴσιον δρόμον. Καὶ μόνο γι' αὐτὴ τὴ μελέτη θ' ἄξιζε νὰ μπεὶ κανένας στὰ ἔξοδα καὶ τοὺς κόπους τῆς ἐκδόσεως περιοδικοῦ. Ὁ «Νουμάς» εἶναι ὑπερήφανος ποῦ θὰ τὴν παρουσιάσει ἀπὸ τὶς σελίδες του.

ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ὁ «Νουμάς» τὴν παράδοσιν του νὰ δέχεται κάθε συζητήσιν ἀπάνω σὲ λογοτεχνικὰ ζητήματα, ν' ἀνοίγει δηλαδὴ τὶς στήλες του καὶ νὰ γίνεται ἐ λ ε ὕ θ ε ρ ο β ἡ μ α σὲ κάθε τίμιον καὶ εἰλικρινὴ συζητήσιν, δημοσιεύει σ' αὐτὸ τὸ φύλλο τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Καστανάκη στὰ δυὸ ἄρθρα τοῦ Παρορίτη γιὰ τὴ «Μοντέρνα Τέχνη», χωρὶς βέβαια καὶ νὰ συμφωνεῖ μ' αὐτὴ. Ὁ κ. Καστανάκης φαίνεται νὰ πάσχει ἀπὸ τὴν ἀρρώστειαν τῆς Ἐποχῆς : Τὸν στεναχωρεῖ ἡ «Γλωσσολογία», ἡ «Παράδοσις», ὀρέγεται νὰ σπάσει τὰ καλὰ καλοῦπια, νὰ δημιουργήσῃ καὶνούργια Τέχνην, καινούργιους ἐκφραστικὸς τρόπους κ.τ.λ. κ.τ.λ. Τὰ πράγματα ὅμως αὐτὰ ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, ποῦ ὅλα δυστυχῶς εἶναι παρεξηγημένα, εἶναι στενὰ συνυφασμένα μὲ τὴν ἀρλουμπολογία, τὸν ἐξωφρενισμό, τὴ

γλωσσικὴ ἀναρχία, τὸν ἐταθεισμό καὶ τὰ παρόμοια. Γι' αὐτὸ μᾶς φαίνεται πὼς καὶ ὁ κ. Καστανάκης, ποῦ θέλει νὰ παρουσιάσῃται σὺν ἡγέτῃ αὐτῆς τῆς κίνησεως, κέρπει ἔξω. Πέφτει ἔξω ὁ ἀπὸ τὸν κατανοεῖ τοὺς Πανέλλινους καὶ τὸν ἔχει τὸν ἴδιον τὸν ὄραμα τὰς οἱς γυνῆς τοῦ Ἐλευθερουδάκη καὶ τοῦ Κάουφμαν καὶ δὲν ἀπλώνεται ὡς τοῦ Grasset ἢ στὶς βιτρίνες τῆς Ν.Ρ.Ε. στὸ Παρίσι ὅπου ὁ κ. Καστανάκης παίρνει τὶς πηγῆς του. Πέφτει ἔξω καὶ ὅταν ζητᾷ νὰ ντυσῇ μὲ φανταχτερὴ πορφύρα μερικὰ θολωμένα πράγματα μιλώντας ταχὰ γιὰ τὶς «μυστηριώδεις καὶ ἀρίφνητες προεκτάσεις τοῦ ἀνθρώπου, τὶς μονομέρειες καὶ τὶς πολλαπλότητές του, τὶς ἀκατάλυτες ἐπάλλξεις τῆς ἐλπίδος του, τοὺς χαμαιλέοντες τῆς χαρᾶς του καὶ τοῦ ἀπελπισμοῦ του τὴν ὠκεανείαν πλάνην», ποῦ ὅλα πρέπει νὰ τὰ κλείσει στὸ «μοντέρνον μυθιστόρημα. Αὐτὰ μᾶς θυμίζουνε μιὰ νόστιμὴ συνταγὴν τοῦ Ρίλκε : πὼς δὲν μπορείς, λέει, νὰ γράφεις ποίημα ἂν δὲν ἐνωῖσες τὸν ἐπιθανάτιον ρόγχο, ἂν δὲν ἄκουσες τὰ βογγητὰ ἐτοιμόγεννης γυναικάς, ἂν δὲ σὲ σπαρτάρησε τὸ μουκανητὸ τῆς ἀγελάδας κ.τ.λ. Κατὰ τ' ἄλλα, δὲν ἀρνιόμαστε στὸν κ. Καστανάκη οὔτε καλὴ πίστιν, οὔτε καὶ θαυμαστὴν ἐπίδοσιν στὴν προσπάθειάν του.

ΤΑ τελευταῖα δυὸ - τρία χρόνια τὸ βραβεῖον Νόμπελ δίνεται, κατὰ τὴν φράσιν Γάλλου κριτικοῦ, σὲ «ἐντίμους συγγραφεῖς δευτέρας κατηγορίας». Τὸ φετινὸν δόθηκε στὸ Sinclair Lewis. Εἶναι ὁ πρῶτος Ἀμερικανὸς πεζογράφος ποῦ τὸ παίρνει, νεώτατος, 45 μόλις χρόνων, ἐνῶ ὑπάρχουνε ἄλλοι γεροντότεροι του ποῦ εἶχανε σειρὰ καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ὁ Γκόρκι, ὁ Οὐναμῆνο, ὁ Ντ' Ἀννουέντσιο, συγγραφεῖς ἀναμφισβήτητος μεγάλης ἀξίας. Φαίνεται ὅμως πὼς οἱ Ἐκδότες τοῦ Lewis στὴν Ἀμερικὴ, ποῦ δὲν κάθονται μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια ἀφοῦ πέντε ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔργα του (Main Street—Babbitt—Elmer Gantry—Arrowsmith—Dodsworth) φτάσανε μόλις στὰ 1.300.000 ἀντίτυπα,— καὶ αὐτὴ τὴν φορὰ θαυματοουργήσανε. Δὲν πῆγαν μὲ κλεσμένα μάτια νὰ χτυπήσουνε τὴν πόρταν τῶν σοφῶν τῆς Στεκοχόλμης. Ὅπως μᾶς γράφει φίλος ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, καὶ τὰ περισσότερα ἔργα τοῦ Lewis εἶχανε μεταφραστῆ Σουηδικὰ καὶ ἡ Ἀμερικανικὴ διπλωματία ἀρκετὰ κινήθηκε. Σ' ἄλλους τόπους περιμένουνε ὡστόσο τὸ Νόμπελ νὰ πέσει ἀπὸ τὸν οὐρανὸν σὺν τὸ μάννα τῶν Ἑβραίων.

ΜΕ χαρὰ μας ξανάδαμε τὸ Μυριβήλη στὴν Ἀθήνα. Ἦρθε γιὰ λίγες μέρες νὰ παρασταθεῖ στὴ βιβλιοδέτησιν τῆς 4ης καὶ 5ης χιλιάδας τῆς «Ζωῆς ἐν Τάφῳ...» ποῦ εἶχε μιὰ καταπληκτικὴ κυκλοφορία ὡς λογοτεχνικὸν βιβλίον στὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ βέβαιον δὲν πρέπει ν' ἀποδοθεῖ μόνο στὸ ὅτι ἡ «Ζωὴ ἐν Τάφῳ...» εἶναι ἀπὸ τὰ βιβλία ποῦ ζητιοῦνται τελευταῖα, τὰ πολεμικὰ βιβλία, τῆς μέδδας, καὶ ποῦμε, ἀλλὰ τὸ κυριώτερον γιὰτὶ εἶναι βιβλίον καλογραμμῆ, βιβλίον βαθεῖαν ἀνθρώπινον ποῦ συγκινεῖ κ' ἔχει μὲγάλαν καλλιτεχνικὰ γνωρίσματα. Ἐνα ἀπὸ τὰ γνωρίσματα του, ὅπως τὸ παρατήρησε σὲ γράμμα του καὶ ὁ κ. Πάλλης, εἶναι ἡ γ λ ὠ σ σ α τ ο υ. Καθάρια δημοτικὴ, ποῦ δὲ σκιάζεται νὰ μεταχειριστῆ ἰδιωματικὸς τύπος, πλοῦσια γλῶσσα, πολύχυμη, δεμένη, ἀδρῆ, καλοδουλεμένη. Ἄς σταθεῖ καὶ αὐτὸ σὺν ἑνα ἐπιχειρήματι σ' ἐκείνους ποῦ τελαλᾶνε πὼς δὲν μπορεί νὰ γραφτῆ σύγχρονον ἔργον σὲ στρωτὴ δημοτικὴ καὶ νάχει πλατύτερον ἀπῆχησην!...

ΑΠΟ τὸ Σικάγο μᾶς στάλθηκε μεταφρασμένους ἔγγλεξικά ὁ «Τάφος» τοῦ Παλαμά με πρόλογο τοῦ κ. Ρουσσέλ και με δυὸ ποιήματα στὸ τέλος ὡς συμπλήρωμα, τὸ «Ρόδου Μεσοκόβλημα» και τὸν «Ξυλοκόπου». Μεταφραστὴς τοῦ ὁ Ἑλληνοαμερικανὸς ποιητὴς Δ. Βιλάρος, ποὺ και ὁ ἴδιος ἔχει μεταφράσει ἄλλα ποιήματα καὶ ἀπομνημονεύματα.

Ἡ ἔκδοσις τοῦ «Τάφου» εἶναι ἀπὸ τῆς ἀριστερογενέστερης, ἐφάμιλλη με τὴ Γαλλικὴ μετάφραση τοῦ κ. Bauhy. Ἐκείνο ὅμως ποὺ πρέπει νὰ τονιστεῖ ἐδῶ εἶναι ἡ συμβολὴ και ἡ ἀγάπη ποὺ δείχνει γιὰ τὰ Ἑλληνικά μας Γράμματα ἕνας φίλος ξενιτεμένος, ὁ Μ. Βισάνθης, ποὺ σ' αὐτόνε ὀφείλεται κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος και ἡ ἀριστοτεχνικὴ ὡς ἔκδοσις μετάφραση αὐτῆ τοῦ «Τάφου».

ΠΕΘΑΝΕ στὴν Κηφισιά στὶς 16 τοῦ Νοέμβρη και θάφτηκε στὸ ἐξοχικὸ νεκροταφεῖο τῆς ὁ Γιώργος Βαλαδάωρος, ζωγράφος και διηγηματογράφος ἀπὸ τοὺς νεώτερους. Ἡλικίας 33 χρονῶν (γεννήθηκε στὴν Καρδίτσα στὰ 1877) ε ἔχε σπουδάσει στὸ ἐδῶ Πολυτεχνεῖο ζωγραφικὴ και μετὰ εἶχε πάει στὴν Εὐρώπη γιὰ

εὐρύτερες σπουδές. Ἀπὸ τὴ Γερμανία ἔστειλε στὶς ἐδῶ ἐφημερίδες πολιτικὴς και φιλολογικὴς ἀνταποκρίσεις και ε ἔχε δημοσιέψει στὸ «Ἐμπρός» μιὰ σειρά κῆρυκα γιὰ τὸ ζωγράφον Van Gogh, ποὺ εἴτανε ἀπὸ τῆς πρότιμῆς του. Μετὰ τὸ Βαλτιδάωρον ποὺ εἴχαμε συνδέσει με φίλον καὶ ἀγαπῶμενον, ἔπαι στὸ Μπαρλίον συναντήσαμε ὡς διηγηματογράφον μ' ἕνα διήγημα του ἀφιερωμένο στὸ Γιώργο Κατοίμπαλη, τὸν «Καλόγερον - Ζωγράφον» (Δίβρης 1926), και μ' ἄλλα κατόπιν, ὅπως ἡ Βιρβιρίτσα» (Γενάρης 1927), «ὁ Κλέφτης» (Ἰούνιος 1927) και με διαφορὰς μελέτες του γιὰ τὸν «Ἐξπρεσσιονισμό» και τὴ ζωγραφικὴ Τέχνη. Στὰ 1927 τύπως μιὰ σειρά Θεσσαλικὰ ἠθογραφικὰ διηγήματα με τὸν τίτλον «Ὁ σ ο ι ζ ἡ σ ο υ ν», ποὺ μέσα σ' αὐτὰ βρίσκεται και τὸ κ καλύτερό του: «Ἡ Βιρβιρίτσα», ἀφιερωμένο κι αὐτὴ τὴ φορὰ «στὸ συμπατριώτη και φίλον του ποιητὴ Πάνον Τεγκόπουλον». Ὁ θάνατός του μᾶς λύπησε πολὺ—ὄχι τόσο γιὰ τὴν ἐξέλιξή του πῆρε ὁ Βαλαδάωρος ἀργότερα, μπλεγμένος και αὐτός στὰ δίχτυα ἐνός κούφιου μοντερνισμοῦ—μὰ γιὰ τὴ χάσασμε στὸ πρόσωπό του ἕναν εὐγενικό και ἀλησμόνητο φίλον.

ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΡΙΣΗ

Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕ, Βυζαντινῶν τινων ἐπιθέτων σημασία και ὀρθογραφία (Ἐπετ. Ἐταιρείας Βυζ. σπουδῶν. ἔτος Ε', 1928.)

Στὴν περσινὴ του αὐτῆ πραγματεία (γιατὶ ὁ Ε' τόμος τῆς Ἐπετηρίδας βγήκε πέρσι τὴν ἀνοιξή, δηλ. στὰ 1929, ὅπως και ὁ ζ' βγήκε φέτος) ἐξηγᾷ ὁ κ. Κουκουλὲς τριάντα τέσσαρα ὀνόματα, και γιὰ τὴν ἐξήγησιν ποὺ δίνει δὲ φαίνεται νάχη ἀμφοβολία παρὰ σ' ἕνα ἢ δυὸ ἀπ' αὐτὰ. Ἐγὼ ἀντίθετα βρίσκω πὼς ὅλες του σκεδὸν οἱ ἐτυμολογίαι εἶναι στραβές και πὼς ἴσως σὲ τέσσαρες - πέντε μόνο νάχη δίκιο. Καὶ λέω ἴσως, γιὰτὶ οὐτε κι αὐτὲς εἶναι σίγουρα σωστές. Ἐδῶ τώρα ἀφίνοντας τὰ λίγα ὀνόματα ποὺ μπορεῖ νάχουν ἐξηγητὴ καλά, καθὼς κ' ἐκεῖνα, ποὺ χωρὶς νὰ βρίσκω σωστὴ τὴν ἐξήγησίν τους δὲν μπορῶ κατηγορηματικὰ νὰ τὴν πῶ λαθεμένη και δὲν ἔχω γιὰ τὴν ὥρα μετὰ τὴν ἀντικαταστήσω, θέλω νὰ σημειώσω ὅτι ἔχω νάντιπροτείνω ἢ μόνο νὰ παρατηρήσω γιὰ τὰ ὑπόλοιπα παίρνοντάς τα μετὰ τὴ σειρά ποὺχουν στὸ κείμενον τῆς πραγματείας :

Στὴ σελ. 4, ὅπου ὁ λόγος γιὰ τὸ Β α ρ υ π ἄ τ η ς, ἐξηγᾷ ὁ Κουκ. ὡς ἀντίθετό του τὸ Λ α γ ο π ἄ τ η ς, μεσαιωνικό και τωρινό. Ἐγὼ αὐτὸ τὸ πιστεῖω πεῖότερο και τὸ ἐτυμολόγησα ὡς ἔνωσις δυὸ ὀνομάτων, με δεύτερο τὸ Ὑ π ἄ τ η ς, ποὺ βρίσκειται, ὅπως και τὸ Λ α γ ο π ἄ τ η ς, στὰ «Ἰταλοελληνικά» τοῦ Σπ. Ζαμπέλιου (Γιὰ τὸ πρῶτον ὄνομα πρὸβ. τὸ τωρινὸ οἶκον. Λαγός *) Τὴν ἴδια ἐτυμολογία ἔκανα και γιὰ τὸ Δ α φ ν ο π ὄ τ η ς και Δ α

*) Ἀπ' ἄλλα καιτωιλικὰ ἔγγραφα βλέπω πὼς εἴταν στὴν κάτω Ἰταλία κ' ἐκκλησία, ἴσως και περισοότερες ἀπὸ μιὰ, τοῦ ἁγίου Ὑπάτιου. Μολαταῦτα κάποιον λέξι ποὺ βρίσκεται στὴν «Ἱστορία τῆς Μάνης ὄλης... και ἰντράδων αὐτῆς» με κάνει νὰ μὴν ἀποκλείω ὅτι μπορεῖ νάνα και κοινὸ σύνθετον τὸ Λαγοπάτης με δεύτερον συνθετικὸ τὸ ρῆμα πατῶ, δηλ. ἡ λέξι «λυκοπάτης» :

«Και ἀπ' ἐκεῖ νὰ ἔλθωμεν και εἰς τοὺς λυκοπάταις, τοὺς κατ' ἐμογιδοκλεπτας και νυκτοπεριπάταις.»

φ ν ο μ ἡ λ η ς, ποὺ ὁ Κουκ. (σελ. 7-8) τοὺς δίνει τὴ σημασία «ὁ ἐκπέζων τὰ διαφνόκοκκα (τὰ μεταμορφώνει αὐτὰ γιὰ χάρι τῆς ἐτυμολογίας του και σὲ «διαφνόμηλα») και ἐξ αὐτῶν ἐξάγων τὸ διαφνέλιον». Δηλ. λέω πὼς εἶναι=Δάφνος Πάτης και Δάφνος Μίλης. Γιὰ τὸ πρῶτον τους συνθετικὸ μέρος πρὸβ. τὸ τωρινὸ οἶκον. Δ ἄ φ ν ο ς (ὑπάρχει και Δ α φ ν ἄ ς). Γιὰ τὸ Πάτης ἐξὸν τὸ Ὑπάτης πρὸβ. και τὸ βορειηπειρώτικο βαπτιστικὸ Π ἄ τ ο ς, ποὺ βλέπω στὸν ἴδιον τόμον τῆς Ἐπετηρίδας, στὴν πραγματεία τοῦ Πουλίτσα, ποὺ θάναφρω και παρὰκίτου. Τὸ Μ ἰ λ η ς, ἀρβανίτικον, εἶναι=Μιχάλης. Πρὸβ. και Κ α ρ δ α μ ἰ λ η ς οἶκον. Δ ἄ φ ν ο μ ἡ λ η ς ο ς. (Ἐξὸν ἂν εἶναι τὸ λην. miles—στρατιώτης, ποὺ δὲν πιστεύω). Στὴν ἴδια κατηγορία κατατάζω και τὸ Κ ο ρ δ ο π ἄ τ η ς. Πρὸβ. και βυζ. Κ ο ρ δ ο λ ἔ ω ν. Καὶ γιὰ σίγουρον ἔχω ὅτι και τὸ μαν. Ρ ο δ ο π ἄ τ η ς, ποὺ κατὰ τὸν Κουκ. σημαίνει «ὁ παράγων και ἐμπορευόμενος ροδέλιον» δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ=Ρόδος (Ρόδης, Ρότας) Πάτης. Δὲς γιὰ ὅλ' αὐτὰ Βόλτ. ὄν. (=Γιάννη Σταμνόπουλον Βόλτες ὀνοματολογικὴς, Σειρὰ πρῶτη, Ἀθήνα, 1929) σελ. 317 - 318.

Τὸ Β ο λ ἔ α ς στὴ σελ. ὁ δὲν ξέρω μὴν ἔχει πάθει παραμόρφωσις τοῦ πρῶτου φτῆγγου στὰ κείμενα, ὅπως κι ἂν εἶναι ὅμως σίγουρα δὲν μπορεῖ νάχη τὴ σημασία ποὺ τοῦ φορτῶνε ὁ Κουκουλὲς. Ἄν δὲν πείθῃ γι αὐτὸ ὁ ἠθικός λόγος, φτάνει ἡ κατάληξί του γιὰ νὰ μᾶς πείσῃ. Ἰσως μπορεῖ νὰ σκετιστῇ μετὰ τὸ β ο λ ἰ ἄ ς, ποῦχε ὁ Μ. Τριανταφυλλίδης στὸ βιβλίον του Lehnwörter κτλ., ἂν εἶναι και αὐτὴ ἡ λέξι σωστή.

Τὸ Β ρ α ν ἄ ς (σελ. 6 - 7), ἂν και ὑπάρχει κάποιος λόγος ποὺ συνηγορεῖ γιὰ τέτλια ἐρημνεῖα του, δὲν εἶναι ἐπαγγελματικό, ὅπως και πρὶν ἀπ' τὸν Κουκουλὲ ζήτησε νὰ τὸ ἐξηγήσῃ ὁ Ἄνθ. Παπαδόπουλος (Δὲς και τὸ Στ. Σανθουδίδη στὴ Λαογραφία Ζ'). Γράφω γι αὐτὸ στὶς Βόλτ. ὄν. σελ. 224 και 222. Εἶναι ἕνον κύριον ὄνομα, ποὺ μᾶς ἔμεινε ὡς τὰ σήμερον και ὡς βαπτιστικὸν και ὡς οἰκογενειακὸν μετὰ τὶς μορφὰς Μ π ρ ἄ ν ο ς, Β ρ ἄ ν ο ς, Μ π ρ ἄ ν ἰ α ς (και τιν. στὴν Ἡπειρο Μ π ρ ἄ ν ἰ α, ποὺ δὲ σημαίνει, ὅπως γράφει ὁ Ι. Λαμπριδης, «φυλαττόμενον μέρος»). Τὶς προάλλες εἶδα κάπου και Μ π ρ ἄ ν κ ο, κύριον ἀρβανίτικον ὄνομα, μετὰ τὸ καί δευτικὸν —κο, ὅπως Γιάγκος κτλ. Καὶ ἴσα ἴσα στὸν ἴδιον τόμον, τὸν Ε', τῆς Ἐπετηρίδας τῆς Ἐτ. Βυζ.

σπ., σελ. 95 (Π. Πουλίτσα, 'Επιγραφαι και ένθυμῆ-
σεις ἐκ τῆς Βορείου Ἡπείρου (*) βλέπω και τόν
τύπο Β ρ α ν ἄ ς ὡς βαφτιστικὸ ὄνομα. Χρηιάζε-
ται περὶ καὶ ἄλλη ἀπόδειξις ὅτι δὲ σημαίνει ἐπάγ-
γευμα ;

Τὸ Κ α λ ἑ κ α ς (σελ. 8), ποῦ δὲν εἶναι μόνο
βυζαντιακὸ, ἀλλὰ και τορινὸ οἰκογενειακὸ, δὲ βλέ-
πω στὰ γραφόμενα τοῦ Κουκ. κανένα λόγο, ποῦ νὰ
στηρίξη ὅτι εἶναι περιπαιχτικὸ και ὅτι ταυτίζεται με
τὴ λέξι κ α λ ἑ κ α ς τοῦ λεξικοῦ τοῦ Ἀνθ. Γαζῆ.
Ἄν δεχτοῦμε γι αὐτὸ τέτια ἐξήγησι, τί θὰ ποῦμε
τότε γιὰ τὰ ὀμοιοκατάληκτα οἰκογενειακὰ Μ α ν ἑ -
κ α ς, Τ σ ι μ ἑ κ α ς, Τ σ ο λ ἑ κ α ς, Δ ο υ ρ ἑ -
κ α ς, Ν τ ο υ φ ἑ κ α ς, Μ π ο υ ν τ ἑ κ α ς, Μ π ο -
β ο λ ἑ κ α ς κτλ. ; Ἐγὼ λέω πὺς ὅλα εἶναι πα-
ράγωγα ἀπὸ βαφτιστικά με κατάλ. —έκας. Δὲς
Βόλτ. ὄν. σελ. 109—110. Πρβ. και *ρογοριος παπα
καλεκα μαρτυρ» σὲ κατοῦταλικὸ ἔγγραφο τοῦ 192
μ. X.

Τὸ Κ α λ ε π ὄ ς δὲν ἔγινε βέβαια ἀπὸ τὸ «κα-
λέ, πὺς» (Δὲς τί γράφω γιὰ τὰ ὀνόματα Ἄλαντάλ-

*) Πολλὰ ἀπὸ τὰ βαφτιστικά ὀνόματα ποῦ βλέπω
στὴν πραγματεία τούτη ἐπιβεβαιώνουν κατὰ θαυ-
μαστὸ τρόπο τὴν ἐρμηνεία πούδωσα σὲ ὅμοια τοῦς
τορινὰ οἰκογενειακὰ τονίζοντας ὅτι δὲν εἶναι ἄλλο
παρὰ παλιά ντόπια ἢ ξενικά συγκομιμένα βαφτιστι-
κὰ ὀνόματα με διάφορες καταλήξεις χαιδευτικές
κτλ., ποῦ ξεχάστηκε τώρα ἢ χρήσιμη ἢ σημασία
τις και μὰς ἔμειναν ὡς οἰκογενειακὰ μόνο (ἐξὸν
κατὶ λίγῃ ποῦ βρίσκονται ἀκόμη και ὡς βαφτ. σὲ
κάπια ἀτόκωντρα μέρη, σὰν αὐτὰ τὰ βορειοηπειρώ-
τικα). Ἔτσι τὸ θηλ. Π ἄ ν κ ο ἀποδείχνει ὅτι και
τὸ οἰκ. Π ἄ γ κ α ς ἢ Μ π ἄ γ κ α ς δὲν εἶναι ὅ-
πως τὸ ἐτυμολόγησε ὁ Χατζηδάκης ἀπὸ τὴ λ. μπάν-
κα, ἀλλὰ ἀρσενικὸ βαφτιστικὸ με τὴ χαιδευτ. κατά-
ληξι —κας, τὸ ἴδιο και τὸ Μ π ἄ ρ κ α ς. Β α ρ -
κ α ς ὅτι δὲν εἶναι ἀπὸ τὴ λ. βάρκα κ' ἔτσι καθε-
ξῆς. Καὶ τὰ Γ κ ι ὡ κ α ς, Γ κ ὄ γ κ α, Ζ υ -
γ ὄ ρ κ α ς, Ζ ὄ ν ι ω, Κ ὄ μ ν α, Κ ὄ μ π ω,
και Κ ὀ μ π ἑ ς, Κ ὄ ν τ η ς, Κ ὀ σ τ α ς,
Κ ὄ ρ κ α, Κ υ ρ ὀ ὄ σ η ς, Λ ἄ σ κ α, Λ ὀ ὄ -
σ ι ο ς, Λ υ κ ὀ ὄ δ α. Λ ὄ τ ο ς, Μ ἄ ρ τ ο ς,
Μ ἑ γ κ ὀ υ λ α ς, Μ ἑ ξ Ἥ ς, Μ ο υ ζ ἄ κ η ς,
Μ π ἄ λ κ ω, Μ π ἑ γ κ ο. Μ π ἑ ν α, Μ π ὄ -
γ κ α ς, Ν τ ὄ ν τ ο ς, (ἀμφιβάλλω ἂν εἶναι ἀπὸ
Θημῆς, ὅπως σημειώνει ὁ Πουλίτσας, ἀλλὰ καὶ ἂν
εἶναι δὲ σημαίνει. Φτάνει ἢ μαρτυρία πὺς εἶναι
βαφτιστικὸ), Ν τ ὄ ρ α ς, Π ἄ τ ο ς, Π ἑ ζ ο,
Π ἑ π α ς, Π ἑ τ ζ ο ς, Π ρ ὄ κ ο ς, Ρ ἄ κ ο ς,
Σ τ α τ Ἥ ρ α, Σ ἱ ὄ ρ κ α, Σ γ ὀ ὄ ρ α ς, Τ ζ ἑ -
λ ι ο ς, Τ τ ἄ τ ζ α ς, κτλ. δείχνουν ὅτι σωστά ἔ-
χω ἐτυμολογήσει τὰ ὅμοια και τὰ σχετικά οἰκογ.
ὀνόματα. Καὶ τὸ Τ ζ ἄ β ο ς δείχνει ὅτι σωστά
ἐξηγήθηκε ὡς παράγωγο με τὴν κατάλ. —έλλας τὸ
Τ ζ α β ἑ λ λ α ς (Βόλτ. ὄν. σελ. 166), ἐπίσης τὸ
Τ ζ ἄ μ ο ς ὅτι παράγωγά του εἶναι τὰ Τ ζ α -
μ ἑ λ α ς και Τ ζ α μ ἄ λ η ς, Τ ζ α μ ἄ λ α ς
ἀπ' ὅπου και Τ ζ α μ α λ ὀ ὄ κ α ς (Βόλτ. ὄν.
σελ. 196 και 162), τὸ Χ Ἥ ν α ὅτι και τὸ ἀρσενικὸ
οἰκ. Χ Ἥ ν α ς εἶναι ἀπὸ βαφτ. και ὅτι δὲν ἔχει
σχέση με τὴ λ. χῆνα, ἀλλὰ σὰ βορειοηπειρώτικο
ποῦ εἶναι θὰ σχετίζεται με τὰ Γ κ ἱ ν ο ς, Γ κ ἱ -
ν η ς και με τὸ φίλο μας τὸν Κίνα. Καὶ τὸ Π ε -
κ ἱ ὄ ρ η ς μὺ λέει ὅτι σωστά ἐτυμολόγησα τὸ
Β ε κ ἱ ὄ ρ ἑ λ λ η ς (αὐτοῦ σελ. 59). Καὶ τὸ
Π λ ὀ ὄ μ ω δυναμιώνει τὴν παραγωγή ποῦ ὑποστή-
ριξα γιὰ τὸ πιν. Π λ ὀ υ μ ἄ ρ ι. Κτλ. Ζέχωρα θέ-
λω νὰ σημειώσω ἐδῶ ἀπὸ τὴν ἴδια συλλογὴ τοῦ
Πουλίτσα τὸ θηλ. βαφτ. Ρ ἱ γ ω, μὰς και κατα-
πειστή ἀπ' αὐτὸ ὁ κ. Καμπούρογλου ὅτι πολὺ ἀ-
ψηλὰ ἀνάτρεξε ἐτυμολογώντας τὸ Ρ η γ ὀ ὄ λ α
ἀπὸ τὸ λην. Ρηγίλλα. Ἦρθε καὶ αὐτὸ, ὅπως τόσα
ἄλλα ἀνθρώπων και τόπων ὀνόματα, στὴν Ἀττικὴ
μαζὶ με τοῦς «Δωριεῖς» τοῦς «στερνογέννητους,
μάρκας Πάπ.

λας, Πολυκαλῶς και Φερειπτεῖν στὶς Βόλτ. ὄν. σελ.
162), ἀφοῦ μάλιστα, ὅπως βλέπω κάπου, ὑπάρχει
και ἡ μορφή Κ α λ ἱ ε π ὄ ς με παράγωγο Κ α λ λ ἱ ε -
π ὄ π ο υ λ ο ς, βυζαντιακῆς ἐποχῆς καὶ αὐτῆ. Πρέ-
πει ἢ κατάληξή του νὰ συγγενεῖ με τὴν κατάλ.
τῶν Μ α υ ρ ε π Ἥ ς, Μ ἱ χ ε λ ε π Ἥ ς και Χ α λ ε -
π ἄ ς. Τὸ τέλος τῆς μόνο εἶναι διαφορετικὸ. Γιὰ τὸ
τέλος αὐτὸ —ὄς δὲς Βόλτ. ὄν. σελ. 241—246. Πρβ.
ἀκόμη γιὰ τὸνομα τὸ βυζαντ. Γ α λ ἑ π η ς ἢ Γ α -
λ ἑ π α ς.

Τὸ Κ ω σ τ ο μ ο ἱ ὄ ρ η ς, ποῦ εἶναι και τορινὸ
οἰκογενειακὸ στὴ Μιτυλήνη, δὲν εἶναι παρὰ ἔνωσι
δυὸ ὀνομάτων, ὅπως και τὰ Κ ω σ τ ο ρ ρ ἱ ζ ο ς,
Κ ω σ τ ο ρ ἄ γ κ ο ς, Κ ω σ τ ὀ λ α μ π ρ ο ς, Κ ὄ -
σ τ α - Μ π ἱ τ σ η ς κτλ. (Βόλτ. ὄν. σελ. 316). Εἶν'
ὄλοσδιόλου ἀπίθανο ὅσα γράφει γι αὐτὸ ὁ Κου-
κούλης. Πρβ., ἂν δὲν εἶναι λαθεμένο, και τὸ βυ-
ζαντ. Κ ω ν σ τ ο μ ἄ ρ η ς ἀπὸ τὴν ἴδια πηγῆ,
ἀπ' ὅπου και τὸ Κωστομοῖρης.

Τὸ Κ ο υ τ ρ ο υ μ π ἄ ς εἶναι σὰν τὸ Μ π ο υ ρ -
δ ο υ μ π ἄ ς (Βόλτ. ὄν. σελ. 234). Δὲν τὸ βρισκω
πιθανὸ νάναἰ ἐπαγγελματικὸ. Θάγιναν αὐτὰ ἔτσι
ἀπὸ ἔνωσι τῆς κατάληξης —οῦμας, —οῦμας (πρβ.
Δούμας - Δούμας) με τὴν —άνος, ποῦ συγκώφτηκε
σὲ —ας.

Τὸ Λ α π α ρ δ ἄ ς (σελ. 11) δὲν πιστεύω νάναἰ
περιπαιχτικὸ και νὰ σχετίζεται «με τὴν λέξι λαμ-
παρδᾶς τὴν δηλοῦσαν χάνδακα κτλ.». Θάναἰ ἀπὸ
Leoparδ και θάφωμοῦθηκε τὸ φωνήεντο τῆς
πρώτης συλλαβῆς με τὰ κατοπινὰ.

Και τὸ Λ ἄ σ κ α ρ η ς δὲν εἶναι βέβαια ἀπὸ
δάσκαλος (!) οὐτ' ἔχει πατρίδα τὴν Καππαδοκία.
Δὲς γι αὐτὸ τὴ σωστὴ ἐτυμολογία στὶς Βόλτ. ὄν.
σελ. 290 και πρβ. και τὰ βορειοηπειρώτικα βαφτι-
στικά Λ ἄ σ κ α θηλ. και Ἰ σ α ρ η ς (αὐτὸ γιὰ
τὴν κατάληξιν) στὴν πραγματεία τοῦ Πουλίτσα
π' ἀνάφερα.

Τὸ Λ ε γ ο υ φ ἄ ρ δ η ς (σελ. 12), παραιομορ-
μένο ἴσως, θάναἰ κάνα ἰταλικὸ ὄνομα, καὶ ὄχι ἑλ-
ληνικὸ σύνθετο ἀπὸ λέγω και «εὐφραδῆς» (!).

Τὸ Μ α γ κ α φ ἄ ς μπορεῖ νὰ εἶναι τούρικο,
μόλο ποῦ ἕνας γιὸς τοῦ παπᾶ Νικηφόρου τοῦ Βερ-
γοῦ κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἑαῖώνα και στὴ Σμύρνη, ἀπ'
ὅπου εἶναι μαρτυρημένο τὸνομα, δυσκολοῦστένο νά-
χη τούρικο παρατσούκλι. Πιθανότερο ὅμως βρισκω
πὺς εἶναι σὰν τὰ Κ ο τ τ α φ ἄ ς, Κ α ν α β ἄ ς,
Μ α ν τ ζ α β ἄ ς, Ρ α γ κ α β ἄ ς κτλ. Δὲς Βόλτ.
ὄν. σελ. 71 και 234. Πρβ. και τὸ κυριώτικο Κ ο υ -
τ ρ α φ ἄ ς (στὴν πραγματεία τοῦ Σίμου Μεναρδου,
στὸν ἴδιο τόμο τῆς Ἐπετ. βυζ. σπ. σελ. 286).

Τὸ Μ α ρ γ ὀ ὄ ν ι ο ς (σελ. 13) δὲν εἶναι τίποτ'
ἄλλο παρὰ ὅτι και τὸ Marconi, δηλ. παράγωγο
τοῦ Μάρκος (Δὲς Βόλτ. ὄν. σελ. 224).

Και τὸ Μ ε λ ἱ γ α λ ἄ ς δὲν εἶναι ὁ «μελίγαλα
πολὸν ἢ κατὰ προτίμησιν τίνον», ἀλλὰ ὅπως εἶπα
δηλ. ἀπὸ Μελίχης—Μελιγάλης, ἀνάλογο με τὸ Π ο -
λ υ κ α λ ἄ ς (Δὲς Βόλτ. ὄν. σελ. 48).

Τὸ Μ ε τ α ξ ω τ ὄ ς (σ. 14) δὲν μπορεῖ νάχη
τὴ σημασία ποῦ θέλει ὁ Κουκ., ἀφοῦ ὑπάρχουν και
Δ ρ α κ ω τ ὄ ς, Κ ο κ κ ο τ ὄ ς, Τ σ α κ ω τ ὄ ς,
Τ σ ο π ο τ ὄ ς, Φ ο υ ν τ ω τ ὄ ς κτλ. (Δὲς Βόλτ.
ὄν. σελ. 243). Θάναἰ ὅλα σχηματισμένα με διπλὴ
κατάληξι: —otto+—one.

Γιὰ τὸ Ρ α γ κ α β ἄ ς—Ρ α γ κ α β ἑ ς (σ. 16)
δὲς ὅτι γράφω στὶς Βόλτ. ὄν. σελ. 70-71.

Τὸ Τ ζ ἱ σ κ ο ς δὲν εἶναι ἴδιο με τὸ τορινὸ Σ ἱ -
σ κ ο ς. Δὲς γι αὐτὰ Βόλτ. ὄν. σελ. 264. Τὸ δεῦτε-
ρο μπορεῖ νάναἰ και τούρικο, ἀλλὰ, ἂν δὲν κάνω
λάθος, ἢ καθαυτὸ τούρικη λέξι εἶναι σ ἱ σ μ ἄ ν,
ὄχι chichco. Τὸ Σίσκος, ἂν εἶναι παρατσούκλι, εἶ-
ναι τουρκοβουλκανικὴ λέξι.

Τὸ Φ ἱ λ ὀ μ μ ἄ τ η ς (σελ. 17) πιστεύω πὺς
εἶναι=Φίλης ἢ Φίλος (Φίλιππος ἢ Τριανταφυλλός)
Μάτης, και ὄχι ὅπως τὸ θέλει ὁ Κουκ. Πρβ. και
Κ α λ ὀ μ μ ἄ τ η ς, ὅπως Κ α λ ὀ γ ἱ ἄ ν ν η ς
(τὸ τελευταῖο βαφτ. και οἰκ.).

Τὸ Χ ο ἱ δ ἄ ς τέλος δὲν πιστεύω νάναἰ οὐτε

ἀπό χούς, πού είχε πη ὁ Χατζηδάκης (πῶς παρατρέξε τὴν ἐτυμολογία του ὁ Κουκ.;) ὅτι «ὁ κατασκευαστὴς χοιδίων», πού λέει ὁ Κουκουλέ. Δὲν ἔχω ὁμῶς νάντιπροτεινῶ τίποτα ὀρισμένο.

Αὐτὰ γιὰ τὴν πραγματεία τοῦ Κουκουλέ. Προσθέτω τώρα καὶ λίγη κριτικὴ γιὰ τρεῖς δικές μου ἐτυμολογίες:

Γιὰ τὸ οἶκ. Πάγαλαος ἔγραψα στὶς Βόλτ. ὄν. σελ. 35 ὅτι δὲν εἶναι ἀπ' τὸ ἐπίθετο τοῦ Ἰωσήφ τῆς Γραφῆς, ἀλλὰ σὺν τὰ Μάγκαλος, Κάγκαλος κτλ. Ἐκρίνα ἔτσι, γιὰτὶ δὲν εἶχα βρῆ πουθενά ὁμοιο τωρινὸ βαπτιστικόν. Ἀλλάξα ὁμῶς γνώμη καὶ βρῶσκω ὄχι μόνον πιθανότερο, ἀλλὰ βέβαιον, ὅτι τὸνομα εἶναι ἀπὸ τὸ κοινὸ ἐπίθετο πού ἀποδίδεται στὸν Ἰωσήφ καὶ στὸ Χριστό, καὶ τοῦτο γιὰτὶ παρατήρησα ἀπὸ ἕστερα ὅτι βρῶσκται ὡς βαπτιστικὸ πάρα πολὺ συχνὰ στὴ βυζαντινῆ ἐποχῇ, ἀρσπάντων στὴν Κάτω Ἰταλία, καὶ δὲ φαίνεται νὰ εἶταν ἀχρηστο καὶ στὴν κοινὴ γλώσσα, ὅπως δείχνει τὸ «πλαγαλίτσες βαΐτσες» στὸ ἐπος τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα. Γιὰ ὅμοιο λόγο, ἐπειδὴ δηλ. δὲν εὑρίσκα τωρινὸ ἄρσ. βαπτιστικὸ Πανώριος, ἀλλὰ μόνον θηλικὸ Πανώρια. Ἐκρίνα ὡς πιθανότερο πῶς εἶναι παράγωγο ἀπὸ Πάνος μαζί μετὰ Πανούρης καὶ Πανώρας. Ἀλλάζω τώρα καὶ γι' αὐτὸ γνώμη, γιὰτὶ ὑπάρχει μεσαιωνικὸ βαπτιστικὸ Πανώριος, μαρτυρημένον στὰ 1316, πού σκέφτομαι ὅτι μπορεῖ νάναί καὶ μετάφραση τοῦ ἀρχαιότερου Πάγκαλος. Συνακόλουθα καὶ τὸ Πανουριᾶς βρῶσκω τώρα πάλι ὡς πιθανότερο πῶς εἶναι κατὰ τὴν ἀρχαίῃ μου ἐτυμολογία, ἀπ' αὐτὸ τὸ βαπτιστικόν, ἀλλὰ βέβαιον ὄχι καταπῶς λέει ἡ παράδοση π' ἀνάφρεθ ὁ κ. Αἰών. Κόκκινος, παρὰ ὅπως εἶπα, δηλ. ἀπαράλλαχτα σὺν τὰ Φλώριος—Φλωριᾶς κτλ. Τρίτη αὐτοδιόρθωση ἔχω νὰ κάνω γιὰ τὸ οἶκ. Κανιάρης, πού δὲ φαίνεται νάναί ὅπως ζήτησα νὰ τὸ ξηγήσω μαζί μετὰ τὸ Γανιάρης (Αὐτὸ ἡφῆτος εἶναι παραμορφωμένο;), παρὰ περιπαιχτικόν=ὁ πούχει μακριὰ καννιά.

Ι. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΜΑΤΟΚΛΑΔΑ

Εἶναι γνωστὸ πῶς τὰ ματοσίνοια δηλ. τίς τριχες τίς φυτρωμένες στὴν οὐγία τοῦ κάθε βλεφάρου. Πανακεῖ τίς βλεφαρίδες Νεοελληνικὰ τίς λέμε καὶ ματόκλαδα. Οἱ τριχες ἀφῆτες βέβαια, κλαδιά καθόλου δὲν εἶναι καὶ μόνον ἀπὸ παστευσιολογία φημῆθηκε ὁ λαὸς τὰ κλαδιά ὀνομάζοντας τὰ σίνοια ματόκλαδα δηλ. ὁμαματόκλαδα ἀπὸ τὸ κλάδης τοῦ Ἐφστάθιου, πού σημαίνουσε κύλα δηλ. τὰ κάτω τῶν βλεφάρων καὶ κατοπι τὰ βλέφαρα καὶ τέλος τίς βλεφαρίδες τὰ ματόκ(υ)λαδα.

Ἀκόμα ἔχουμε τάχ. κῆρια ὀνόματα, τὰτομικά δλδ.: Κύλων=Μάτας, νὰ ποῖος (Ξενοφῶν), Κύλαχος ἀρχαία διομασίς, τοῦ Ἄργου, ἐπίσης λέγεται Κύλασος ἢ Κύλασος ἢ Λάρισα, Κνλαράβης (=σκασοδαμίσσων) βασιλιάς τοῦ Ἄργου γυὸς τοῦ Σθενέλου κτλ. Κ. καὶ τὰ λεξικά.

ΣΥΓΚΛΑΡΟ = ΣΥΓΚΛΗΡΟ

Ὁ Κ. Βαρζώκας στὸν α' τόμ. τοῦ Ζωγράφου ἀγῶνα σελ. 4 ἔχει τὸν τύπον σὺγκλαρος καὶ τὸν ξηγαίει μετ' ὄλων τῶν κλάδων, ἔπειτα φέρνει τὸ παράδειγμα «ἐβγήκε τὸ χοριὸ σὺγκλαρο» καὶ τὸ ἐρμηνεύει: μηδενὸς ἐναπολεσιφθέντος, πανδημεί.

Εἶμαι τῆς γνώμης πῶς τὸ σὺγκλαρο ἐδῶ δὲν ἔχει καμιά σχέση μετὰ τὸ κλάδι παρὰ σχετίζεται μετὰ τὸν κ' ἤρ' ο' εἶναι δηλ. ὁ ἀρχαῖος

δορικὸς τύπος σὺγκλαρον = σὺγκληρον ὁ ἀπομεινῶρι κιάφτ' ἀπ' τὰ λίγα δορικὰ πού μέινανε στὴ γλώσσα μας (Γ.Γ.Ε. α' 220). Βγῆξ λοιπὸν τὸ χοριὸ σὺγκλαρο σημαίνει πῶς βγήξε μετὰ ὄλο τὸν κ' ἤρ' ο' του δηλαδή μετὰ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ἀκριβολογημένου ἔτσι πού τὸ ξηγαίει ὁ Βαρζώκας. Ἀλλὰ παραδείγματα ἔχω συνάξει ἀκόμα τὰ ἐξῆς: κνᾶκος = κνήκος (Σάρκος Παλαιογραφικὸς Ἐρσηνητής), βλάχεος > βλάχλος (Ἀραβαντινός) = βλήχρον (=φτέρη), χλάδος=χλήτ' τῶν ζῶων, ξαμνίον < σμανίον = σ' ἦνος (Πόντος), παροῦδα=φρέσκο τυρὶ (πάγος, γήγγυμι).

M. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΕΣ

Ὁ Νικολοῦδης πάνσοφος καὶ τῆς παιδείας βράχος καθὼς κ' ἐκεῖνος ὁ ξυπνὸς πολὺ μοντέρνος Βλάχος, τοὺς μαλλιαροὺς κατηγοροῦν μετὰ λυσιμμένη φωνία ξαναφοροῦντας τὰ παλιὰ κομφέλια γιὰ καινούρια.

Η ΛΕΥΤΕΡΙΑ

Στοῦ Καλπακιοῦ τὴν ὀλόμανθη εἰρήνη ἢ Λευτεριά σκουντογκλιώντας μονάχη κοροϊδεύει λαμπρὰ παλικάρια πού πιστεύουν ἀκόμα σ' αὐτὴ καὶ δὲ βλέπουν πῶς πιά μήτ' ἀχνάρια δὲν τῆς μένουν στὴν ἐρημνὴ γῆ.

ΣΕ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ

Ἐσὺ πού τόσο τραγικὰ τὴ θέση ἀποχωρήτηρες, τὸ γρησιὸ σου τεχνικὰ καὶ πάλι σκηνοθέτηρες, κ' εἶν' ἡ σκηνοθεσία σου τόσο πολὺ μοντέρνα πού κ' ὁ πορτιέρης Γιάννης Γού... κρυφὰ σοῦ γνέφει «πέφρα».

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

—Γιὰ μερικὰ ἀπὸ τὰ νέα βιβλία, πού λάβαμε τελευταία, θὰ μιλήσουμε στὸ ἐρχόμενον.

—Στὸ ἐρχόμενο θὰ δημοσιευθοῦνε καινούργια στίχοι τοῦ Πάνου Ταρζόπουλου, ποίημα τοῦ Ἀντώνη Πρωτοπατίση, κριτικὴ γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ Ἀντωνάκου: «Σχολεῖο Ἐργασίας καὶ Ἀρχεῖα Ἑλληνικὰ» γλωσσολογικὰ τοῦ Φιλῆντα κ. ἄ.

—Μαθαίνουμε πῶς τυπώνεται καινούργια ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ Παλαμά. Τίτλος τῆς «Περὶ ἄσματος καὶ χαιρετισμοῖς».

—Ξανατυπώθηκε στὴν «Ἰόνιο Ἀνθολογία» καὶ στὴ «Νέα Ἔστια» τὸ συγγινητικὸ τετραστίχο τοῦ Πάλλη - τὸ «Κύνειο» τοῦ περσμένου μας φίλου.

—Μετὰ ξαιρετικὴ χαρὰ πληροφορηθήκαμε πῶς σὲ λίγες μέρες ἀρχίζει ἡ ἐκτύπωση τῶν τραγουδιῶν ἀκριβοῦ φίλου καὶ συνεργάτη τοῦ «Νομῆ», τοῦ Κώστα Κόντου. Τὰ περιμένουμε μετὰ εὐλογη ἀνυπομονησία.

—Παρακαλοῦμε τοὺς συνδρομητῆς πού καθυστεροῦνε ἀκόμα τὴ συνδρομὴ τους, ἐνῶ ἔκλεισε ὁ χρόνος νὰ μᾶς τὴν στείλουν. Εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸν ἀγῶνα τοῦ «Νομῆ». Οἱ συνδρομῆς ἄλλωστε, τὸ ξανάπαμε, προπληρώνονται.